

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И
РЕОСИГУРУВАЊЕ МАКЕДОНИЈА
Скопје - Виена Иншуренс Груп

ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОСЕТИТЕЛИ НА КУЛТУРНО - УМЕТНИЧКИ, СПОРТСКИ И ДРУГИ ПРИРЕДБИ ОД ПОСЛЕДИЦИ ОД НЕСРЕКЕН СЛУЧАЈ (НЕЗГОДА)

Овие Услови за осигурување ги донесе Управниот одбор на Друштвото на 98-та редовна седница одржана на 10.02.2016 година со одлука бр.02-1297/3-19 со примена од 15.02.2016 година

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Општите услови за осигурување на лица од последици од несрекен случај (незгода) и овие Дополнителни услови за осигурување посетители на културно - уметнички, спортски и други приредби од последици на несрекен случај (во натамошен текст: Дополнителни услови), се составен дел на договорот за осигурување посетители на културно-уметнички и други приредби од последици од несрекен случај (незгода) што договаработ на осигурување ќе го склучи со Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп, (во натамошен текст: осигурувач).

(2) Договарач на осигурувањето во смисла на овие Дополнителни услови, можат да бидат претпријатија за прикажување на филмови, управите на театри, концертните сали, спортските и сите други организации што имаат својство на правно лице. Како културно - уметнички приредби се сметаат кинематографски претстави, концерти, изложби, саеми и други приредби со културно - уметнички програми, предавања, дебатни состаноци и на тоа слично.

(3) Лицата што се осигуруваат според овие Дополнителни услови осигурени се без оглед на нивната здравствена состојба, општата работна способност и годините на староста, како и без плаќање на зголемена премија во смисла на член 9, став (3), точка 3 од Општите услови, освен лицата потполно лишени од деловна способност, кои во секој случај се исклучуваат од осигурувањето.

НАЧИН НА СКЛУЧУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ

Член 2

Договорот за осигурување од последици на несрекен случај за секој одделен посетител се склучува според вкупно продадените влезни билети за време на траењето на осигурувањето.

ТРАЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 3

Ако во полисата не е поинаку договорено, за секој одделен посетител на приредбата осигурувањето започнува од моментот кога со влезниот билет купен или бесплатен, влегол во просториите на теренот или во друг простор, што е определен за гледачи, односно од моментот кога тој застанал во ред да купи влезен билет, пред местото определено за тоа и престанува во моментот на напуштањето на просториите, теренот или другиот простор по завршената приредба, односно во моментот на оддалечувањето од местото за купување влезен билет и стапување на улица.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 4

(1) Осигурувањето ги опфаќа несреќните случаи што ќе ги претрпат посетителите: во салата за приредби, во просториите надвор од салата во кои им е дозволено задржување само на посетителите со купен влезен билет без оглед на тоа дали во конкретниот случај повредениот посетител на приредбата има влезен билет или не, во просторот околу спортскиот терен, или на друго место каде што се одржува приредба или спортски натпревар ако тоа место е определено за гледачи.

(2) Осигурувањето ги опфаќа и оние несреќни случаи што ќе ги претрпат посетителите на приредби за време на чекањето за купување влезен билет на местото определено за тоа.

(3) Осигурувањето не ги опфаќа лицата кои спроед својата службена должност се наоѓаат во просториите, или на теренот каде се одржуваат приредбите, односно натпреварите, како: активни учесници на приредбите, односно натпреварите, резервни играчи, разводници, киноапаратери, дежурни противпожарници, судии на натпревари, дежурни лекари, делегати, функционери и сл.

НАЧИН И РОКОВИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА**Член 5**

(1) Премијата за осигурување се пресметува во рокот означен во полисата за осигурување, врз основа на вкупно продадените (издадените) влезни билети. До тој рок, договарачот е должен на осигурувачот да му го пријави бројот на продадените влезни билети и да изврши уплата на соодветната премија.

(2) Во случај кога се издава претплатен влезен билет кој важи за повеќе претстави, премијата се пресметува во повеќекратен износ, зависно од бројот на претставите и се уплатува во рокот од претходниот став на овој член.

(3) Договарачот е должен на осигурувачот да му ги стави на увид книгите и другите евиденции од кои може да се утврди бројот на продадените (издадените) влезни билети секој одделен ден во договорениот рок, како и бројот и вредноста на продадените претплатни влезни билети.

(4) Договарачот е должен да му ги плаќа договорените износи на премијата на осигурувачот за сите осигуреници без исклучок и за сето времетраење на осигурувањето. Ако премијата се уплаќа по пошта, се смета дека е платена во 24,00 часот оној ден кога е уплатена во пошта, а ако се плаќа со вирман, се смета дека е платена во 24,00 часот оној ден, кога е предаден вирманскиот налог во банка.

(5) Обврската на осигурувачот постои спрема секој осигуреник одделно и во случај кога договарачот не ја платил премијата во предвидениот рок, ако несреќниот случај настане за времетраење на осигурувањето во смисла на членовите 6 и 19 од Општите услови.

ОБВРСКА НА ОСИГУРУВАЧОТ КОГА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА СЕ ПОМЛАДИ ОД 14 ИЛИ ПОСТАРИ ОД 70 ГОДИНИ**Член 6**

(1) Ако поради несреќен случај настапи смрт на осигуреникот помлад од 14 години, осигурувачот е во обврска на име трошоци за погреб да ја договорената осигурена сума во случај на смрт, но најмногу износот кој како максимален е утврден со Одлука на Управниот одбор осигурувачот.

(2) Кога лицето на кое му се случило несреќен случај е постаро од 70 години, осигурувачот е во обврска да исплати 50% од износот што инаку би требало да го плати.

ПРИЈАВА НА НЕСРЕЌЕН СЛУЧАЈ**Член 7**

(1) Договарачот е должен да го пријави на осигурувачот секој настан кој според овие Дополнителни услови има влијание врз обврските на осигурувачот.

(2) Договарачот, исто така, е должен на осигурувачот, кога ќе побара, да му ги даде на увид сите потребни известувања за разјаснување и утврдување на постоењето и висината на неговата обврска.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 8**

Доколку не се во спротивност со овие Дополнителни услови, на осигурувањата склучени според овие Дополнителни услови се применуваат и Општите услови за осигурување на лица од последици од несреќен случај (незгода).

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето можат да достават жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.

Во случај на спор меѓу договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основниот суд Скопје 2, Скопје.

Прилог:

**ТАБЕЛА
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ
КАКО ПОСЛЕДИЦА ОД НЕСРЕЌЕН СЛУЧАЈ (НЕЗГОДА)**

за

**Осигурување на посетители на културно-уметнички,
спортски и други приредби****ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ**

(1) Во смисла на членот 14 од Општите услови за осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) оваа табела за одредување процент на траен инвалидитет (во натамошниот текст: табела на инвалидитет) е составен дел на овие Дополнителни услови и на секој одделен договор за осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) што договарачот на осигурувањето ќе го склучи со Акционерското друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп.

(2) Како траен инвалидитет во смисла на оваа табела на инвалидитет се смета трајната, иреверзибилна состојба на нарушување на нормалната функција на дел, односно орган на телото.

(3) Во осигурувањето на лица од последици на несреќен случај (незгода), во случај на траен инвалидитет, исклучиво се применува процентот одреден со оваа табела на инвалидитет.

(4) Во случај на повреда, конечниот инвалидитет се определува најрано три месеци по завршеното севкупно лекување, со исклучок кај ампутијата и кај точките од табелата каде што е определено поинаку. За псевдоартроза, нагмечување на коскено-мускулната структура и синдром на пренапрегнување не се одредува инвалидитет.

(5) Кај повеќекратните повреди на одделни делови, рбетот или органите, вкупниот инвалидитет на одреден дел, рбет или орган се определува така што за најголема последица на оштетување се зема полниот процент предвиден во табелата, од следното најголемо оштетување се зема половина од процентот предвиден во табелата и после по ред, 1/4, 1/8 итн. Вкупниот процент не може да го надмине процентот што е одреден со табелата на инвалидитет за потполна загуба на тој дел или орган.

(6) Ако осигуреникот имал траен инвалидитет пред настанувањето на несреќниот случај, обврската на осигурувачот се одредува според новиот инвалидитет, независно од поранешниот, освен во следниве случаи:

а) ако новиот несреќен случај предизвикал зголемување на дотогашниот инвалидитет, обврската на осигурувачот се утврдува за разликата помеѓу вкупниот процент на инвалидитет и поранешниот процент;

б) ако новиот несреќен случај предизвикал загуба или повреда на еден од порано повредените делови или органи, обврската на осигурувачот се утврдува само за зголемениот инвалидитет;

в) ако со рендгенолошки прегледи е докажано дека дегенеративните болести на коскено-зглобниот систем постоеле пред несреќниот случај, осигурителот ќе го намали трајниот инвалидитет од табелата за инвалидитет за 1/3 од проценетиот инвалидитет;

г) ако се докаже дека осигуреникот е заболел од шеќерна болест, болести на средниот и на периферниот нервен систем, глувост, слабовидност, болести на крвните садови или хронични болести на белите дробови и ако тие болести влијаат за зголемување на инвалидитетот по настанатиот несреќен случај, осигурувачот ќе го намали крајниот инвалидитет по табелата за инвалидитет за 1/2;

д) ако претходна хронична болест е причината за настанувањето на несреќниот случај, осигурувачот ќе го намали крајниот инвалидитет по табелата за инвалидитет за 1/2.

(7) Оценките на инвалидитетот за различни последици на еден орган или екстремитет не се собираат, но може да бидат

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

оценети по онаа точка што утврдува највисок инвалидитет за таа последица.

(8) Во случај на загуба на повеќе делови или органи при еден несреќен случај, процентите на инвалидитет за секој одделен дел или орган се собираат, но не може да изнесуваат повеќе од 100%, ниту помалку од процентот на највисокиот поединечен инвалидитет.

(9) Субјективните тешкотии во смисла на намалување на мускулната моторна сила, страв, болки и оток на местото на повредата не се земаат предвид при одредувањето на процентот на траен инвалидитет. Индивидуалните способности, социјалната положба или занимање (професионална способност) на осигуреникот не се земаат предвид при одредувањето на процентот на инвалидитет.

I ГЛАВА

1. Перзистентна вегетативна состојба	100%
2. Оштетување на мозокот со клинички утврдена слика: - хемипареца со силно изразен спастичитет; - екстрапирамидна симптоматологија (невозможна координација на движењата или постоење на груби ненамерни движења); - оштетување на малиот мозок со изразени растројства на рамнотежата на одот и координација на движењето	90%
3. Псевдобулбарен синдром	80%
4. Пострауматска епилепсија докажана со објективни дијагностички методи и со болнички лекувања: а) со зачестени напади (најмалку еднаш неделно) б) со ретки напади	60% 20%
5. Жаришни оштетувања на мозокот со болнички евидентирани последици на психооргански синдром, со наод на психијатар и психолог по болничко лекување со соодветни испитувања: а) во лесен степен б) во среден степен в) во силен степен	30% 40% 60%
6. Хемипареца или дисфација: а) во лесен степен б) во среден степен в) во силен степен	30% 40% 50%
7. Оштетувања на малиот мозок со адиодохокинеза и асинергија	40%
8. Состојба по нагмечување на мозокот докажано во текот на болничко лекување со објективни дијагностички постапки на дијагностичка обработка (ЦТ, ЕЕГ): а) без невролошки испади б) со благи невролошки испади в) со невролошки испади во среден степен г) со невролошки испади во силен степен	5% 20% 35% 50%
9. Состојба по трепанација на сводот на черепот или кршење на базата на черепот, сводот на черепот, рендгенолошки верифицирано	10%
10. Посткомозионален синдром по болнички утврден потрес на мозокот без постоење на објективни невролошки наоди со изворна медицинска документација добиена во рок од 24 часа по повредата и последователна медицинска документација за текот на лекувањето	1%
11. Загуба на коса над 1/3 од површината на главата	5%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Патолошките состојби на мозокот што довеле до промени во мозокот не се опфатени со осигурување.
2. За потресите на мозокот што не се болнички утврдени во рок од 24 часа по повредата и што немаат историјат на лекување по повредата не се признава инвалидитет.
3. Сите форми на епилепсија мораат да бидат утврдени болнички со примена на современи дијагностички методи.
4. Кај различните последици од повреда на мозокот при еден несреќен случај процентите на инвалидитет не се собираат, туку се одредува процент само по точката што е најповолна за осигуреникот.

5. Трајниот инвалидитет за сите случаи што спаѓаат под точките од 1 до 8 се определува најрано 2 години по повредата.

II ОЧИ

12. Потполна загуба на видот на двете очи	100%
13. Потполна загуба на видот на едно око	33%
14. Ослабување на видот на едно око: а) за прва десеттина намален вид б) за втора десеттина намален вид в) за трета десеттина намален вид г) за четврта десеттина намален вид д) за петта десеттина намален вид е) за шеста десеттина намален вид ж) за седма десеттина намален вид з) за деветта десеттина намален вид	1,65% 3,70% 6,00% 9,00% 12,50% 16,50% 20,50% 24,50% 28,50%
15. Во случај да дошло до потполна загуба на видот на другото око, за секоја десеттина намалување на видот на повреденото око, се определува: а) за прва десеттина намален вид б) за втора десеттина намален вид в) за трета десеттина намален вид г) за четврта десеттина намален вид д) за петта десеттина намален вид е) за шеста десеттина намален вид ж) за седма десеттина намален вид з) за деветта десеттина намален вид	3,30% 7,40% 12,00% 18,00% 25,00% 33,00% 41,00% 49,00% 57,00%
16. Диплопија како трајна и ирепарабилна последица од повреда на око: а.) екстерна офталмоплегија б) тотална офталмоплегија	10% 20%
17. Загуба на очна леќа: а) афакија - еднострана б) псевдоафакија - еднострана в) афакија - двострана г) псевдоафакија - двострана	20% 5% 30% 10%
18. Делумни оштетувања на мрежницата и на стаклестото тело: а) делумен испад на видното поле како последица на пост-трауматска Аблација ретине б) Опациталес коропорис витреи како последица на трауматско крвавење во стаклестото тело на окото	3% 3%
19. Мидријаза како последица на директна траума на окото	3%
20. Непотполна внатрешна офталмоплегија	10%
21. Повреда на солзниот апарат и на очните капаци: а) епифора б) ентропиум, ектропиум в) птоза на капациите	3% 3% 3%
22. Концентрично стеснување на видното поле на преостанатото око: а) до 60 степени б) до 40 степени в) до 20 степени г) до 5 степени	10% 30% 50% 60%
23. Еднострано концентрично стеснување на видното поле: а) до 50 степени б) до 30 степени в) до 5 степени	5% 10% 20%
24. Хомонимна хемианопсија	30%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Инвалидитет по Аблација ретине се определува по точките 13, 14, 15 или 18.
2. Повредата на очната јаболчица што предизвикала Аблација ретине мора да биде болнички дијагностицирана.
3. Оцената на оштетувањата на очите се врши по завршеното лекување со исклучок по точките 16 и 20, за кои минималниот рок изнесува една година по повредата.

III УШИ

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

25. Потполна глувост на двете уши со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган	40%
26. Потполна глувост на двете уши со згаснати калорични реакции на вестибуларниот орган	60%
27. Потполна глувост на едно уво со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган	10%
28. Потполна глувост на едно уво со згасната калорична реакција на вестибуларниот орган на тоа уво	15%
29. Обострана наглувост со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган обострано:	
- вкупна загуба на слухот по Фулер-Сабине:	
а). од 31% до 60%	10%
б). од 61% до 85%	20%
30. Обострана наглувост со згасната калорична реакција на двата вестибуларни органа:	
- вкупна загуба на слухот по Фулер-Сабине:	
а). од 20% до 30%	10%
б). од 31% до 60%	20%
в). од 61% до 85%	30%
31. Еднострани тешка наглувост со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган:	
- загуба на слухот на ниво од 90 до 95 децибел	10%
32. Еднострани тешка наглувост со згасната калорична реакција на вестибуларниот орган:	
- загуба на слухот на ниво од 90 до 95 децибел	12,5%
33. Повреда на ушната школка:	
а). потполна загуба или потполна деформација	5%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За сите случаи од ова поглавје инвалидитетот се определува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци по повредата, со исклучок на точката 33, која се оценува по завршеното лекување.

IV ЛИЦЕ

34. Белезно деформиранчи оштетувања на лицето со функционални пречки и/или посттрауматски деформитети на коските на лицето:	
а). во среден степен	5%
б). во силен степен	15%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За козметичките и естетските белези на лицето не се одредува инвалидитет.

35. Ограничено отворање на устата:	
а). растојание на горните и долните заби - до 3 см	10%
б). растојание на горните и долните заби - до 1,5 см	30%
36. Дефекти на виличните коски, на јазикот или на непцето со функционални пречки:	
а). во среден степен	10%
б). во силен степен	25%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За случаите по точките 34, 35 и 36 инвалидитет се одредува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци по повредата.

За загуба на заби не се одредува инвалидитет.

37. Пареза на фаџијалниот нерв по фрактура на слепоочната коска или повреда на соодветната паротидна регија:	
а). во лесен степен	0%
б). во среден степен	5%
в). во силен степен со контрактура и кај мимичка мускулатура	20%
г). парализа на фаџијалниот нерв	30%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Инвалидитетот по точката 37 се одредува по завршеното лекување, но не порано од 2 години по повредата.

V НОС

38. Повреда на носот:	
а). делумна загуба на носот	15%
б). загуба на целиот нос	30%
39. Аносмија како последица на верифицирана фрактура на горниот внатрешен дел на носниот скелет	3%
40. Деформација на носната пирамида по фрактура со дислокација на носните коски	5%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Кога ќе се утврдат различни последици на повредата на носот поради еден несреќен случај, процентите за инвалидитет не се собираат, туку инвалидитетот се оценува по најповолната точка за осигуреникот.

Инвалидитетот од точка 39 се утврдува по завршеното лекување, но не пред истекувањето на една година од повредата или од операцијата.

За повреда по точката 40 осигуреникот е должен на осигурувачот да му достави на увид РТГ-снимки.

VI ДУШНИК И ХРАНОПРОВОД

41. Повреди на душникот:	
а). состојба по трахеотомија кај виталните индикации по повредата	5%
б). стеноза на душникот по повреда на гркланот и на почетниот дел на душникот	10%
42. Стеноза на душникот поради која мора трајно да се носи канила	60%
43. Стеснување на хранопроводот, рендгенолошки докажано:	
а). во лесен степен	5%
б). во силен степен	30%
44. Потполно стеснување на хранопроводот со трајна гастростомата	80%

VII ГРАДЕН КОШ

45. Повреди на ребрата:	
а). кршење на едно или на две ребра ако е залекувано со дислокација, или скршување на стернумот зараснат со дислокација без намалување на белодробната вентилација од рестриктивен тип	2%
б). кршење на 3 или на повеќе ребра залекувано со дислокација без смалување на белодробната вентилација од рестриктивен тип	5%
46. Состојба по терактомија	5%
47. Оштетување на функцијата на белите дробови од рестриктивен тип поради кршење на едно или на повеќе ребра, пентрантни повреди на градниот кош, посттрауматска атхезија, хематоторакса и пневмоторакса:	
а). во лесен степен, 20%-30% смалување на виталниот капацитет	10%
б). во среден степен, 31%-50% смалување на виталниот капацитет	30%
в). во силен степен за 51% или повеќе смалување на виталниот капацитет	50%
48. Фистула по емпиема	10%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Капацитетот на белите дробови се одредува со повторена спирометрија, а по потреба и со детална пулмолошка обработка и ергометрија.

Ако состојбата од точките 45, 46 и 48 е проследена со нарушување на функцијата на белите дробови од рестриктивен тип, тогаш не се оценува по наведените точки, туку по

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

точката 47.

Инвалидитетот по точките 47 и 48 се оценува по завршеното лекување, но не порано од една година од денот на повредата.

Ако со спирометрија се докаже мешано пореметување на функцијата на белите дробови (опструктивно и рестриктивно), инвалидитетот се намалува сразмерно на испадот на функцијата поради болест.

49. Загуба на една дојка:	
а). до 50 години живот	10%
б). преку 50 години живот	5%
в). тешко оштетување на дојката до 50 години живот	5%
50. Загуба на двете дојки:	
а). до 50 години живот	30%
б). преку 50 години живот	15%
в). тешко оштетување на двете дојки до 50 години живот	10%
51. Последици од пенетрантни повреди на срцето и на големите крвни садови на градниот кош:	
а). срце со нормален електрокардиограм	10%
б). со променлив електрокардиограм според тежината на промената	30%
в). крвни садови	10%
г). аневризма на аортата со инплантот	30%

VIII КОЖА

52. Длабоки белези на телото по изгореници или повреди без пречки на мотилитетот, а повредите зафаќаат површина над 5 см²:

а). од 5% до 10% од површината на телото	5%
б). од 10% до 20% од површината на телото	10%
в). преку 20% од површината на телото	15%

53. Длабок белег на кожата по повреди или изгореници што предизвикале поголем белег на кожата од 5 см² 1%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Случаите од точката 52 се пресметуваат со примена на правилото на деветка.

Длабок белег настанува по интермедијални изгореници (II Б степен) и/или повреди со мал дефект на кожата.

Длабок белег настанува по длабоки изгореници (III степен) или поткожни субдермални (IV степен) и/или поголем дефект на кожниот покрив.

За последиците од епидермални изгореници (I степен) и површината (II А степен) не се определува инвалидитет.

Процентот на инвалидитет се утврдува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци од настанувањето на несреќниот случај.

Функциските нарушувања предизвикани со изгореници или со повреди од точката 52 се оценуваат со согласност со соодветните точки од табелата на инвалидитет.

IX СТОМАЧНИ ОРГАНИ

54. Трауматска хернија верифицирана во болница непосредно по повредата ако истовремено покрај хернијата е верифицирана повреда на меките делови на stomачниот сид во тоа подрачје 5%

55. Повреди на дијафрагмата:

а). состојба по прснување дијафрагма во болница непосредно по повредата, верифицирана и хируршки згрижена	10%
б). дијафрагмална хернија - рецидив по хируршки згрижена дијафрагмална трауматска кила	20%

56. Постоперативна хернија по лапартомија што е направена поради повредата 10%

57. Повреда на цревата и/или црниот дроб, желудник:	
а). шиене	10%
б). повреда на црниот дроб со ресекција	20%
в). повреда на цревата и/или на желудникот со ресекција	20%
58. Загуба на слезина (спленектомија):	
а). загуба на слезина до 20 години возраст	25%

б). загуба на слезина од 20-40 години возраст	20%
в). загуба на слезина со преку 40 години возраст	15%
59. Повреда на панкреас според функционалното оштетување	20%
60. Анус претернатуралис - траен	50%
61. Инконтиненција алви:	
а). делумна	20%
б). потполна	60%

X УРИНАРНИ ОРГАНИ

62. Загуба на еден бубрег - со нормална функција на другиот	30%
63. Загуба на еден бубрег - со оштетена функција на другиот:	
а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	40%
б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	55%
в). во силен степен, над 50% оштетување на функцијата	80%
64. Функционални оштетувања на едниот бубрег:	
а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	7%
б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	15%
в). во силен степен, преку 50% оштетување на функцијата	20%
65. Функционални оштетувања на двата бубрега:	
а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	20%
б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	30%
в). во силен степен, преку 50% оштетување на функцијата	60%
66. Стеноза на уретрата по повреда:	
а). во лесен степен, под 18 ЦХ	5%
б). во среден степен, под 14 ЦХ	15%
в). во силен степен, под 6 ЦХ	30%
67. Повреда на мочниот меур со намален капацитет за секоја 1/3 на намалување на капацитетот	10%
68. Потполна инконтиненција на урината:	
а). кај мажи	40%
б). кај жени	50%
69. Уринарна фистула (уретална, перинеална, вагинална)	25%

XI ГЕНИТАЛНИ ОРГАНИ

70. Загуба на еден тестис до 60 години живот	15%
71. Загуба на еден тестис преку 60 години живот	5%
72. Загуба на двата тестиса до 60 години живот	50%
73. Загуба на двата тестиса преку 60 години живот	25%
74. Загуба на penisот до 60 години	60%
75. Загуба на penisот преку 60 години живот	30%
76. Деформација на penisот со оневозможена кохабитација до 60 години живот	50%
77. Деформација на penisот со оневозможена кохабитација преку 60 години живот	25%
78. Загуба на матката и на јајчниците до 55 години живот:	
а). загуба на матка	40%
б). загуба на едниот јајчник	10%
в). загуба на двата јајчника	40%
79. Загуба на матката и на јајчниците преку 55 години живот:	
а). загуба на матката	10%
б). загуба на секој јајчник	5%
80. Оштетувања на вулвата и на вагината што оневозможуваат кохабитација до 60 години живот	50%
81. Оштетувања на вулвата и на вагината што оневозможуваат кохабитација преку 60 години	25%

XII РБЕТ

82. Повреда на рбетот со трајни оштетувања на рбетниот мозок (тетраплегија, параплегија, триплегија), со загуба на контрола на дефекацијата и на мочањето	100%
83. Повреда на рбетот со трајно оштетување на рбетниот мозок (тетрапареза, типереза) без загуба на контролата на дефекацијата и на мочањето, верифицирано со ЕМГ:	
а). во лесен степен	до 30%
б). во среден степен	40%
в). во силен степен	50%
84. Повреда на рбетот со пареза на долните екстремитети,	

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

верифицирано со ЕМГ:

а). во лесен степен	25%
б). во среден степен	35%
в). во силен степен	45%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Оштетувањата што спаѓаат под точката 82 се оценуваат по утврдување на ирепаративни невролошки лезии, а за точките 83 и 84 се оценуваат по завршеното лекување, но не порано од 2 години од денот на повредувањето.

85. Намалена подвижност на рамото по повреда на коскениот дел на вратниот сегмент:

а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)	4%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	8%

Објаснување на нормалниот опсег на движењата во услови под точката

* антефлексija	(0-40 степени)
ретрофлексija	(0-45 степени)
латерофлексija	(0-40 степени)
ротација	(0-60 степени)

86. Намалена подвижност на рамото по повреда на коскениот дел на торакалниот сегмент:

а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	3%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	6%

* се мери влијанието на вкупната подвижност на тораколумбален рамото

87. Намалена подвижност на рамото по повреда на коскениот дел на лумбалниот сегмент:

а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%

* антефлексija	(0-80 степени)
ретрофлексija	(0-20 степени)
латерофлексija	(0-20 степени)

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ-снимки на увид

Хернија дисциинтервертебралис, сите видови лумбалгии, дископатија, спондилози, спондилестези, спондилолиза, сакралгии, миофасцитиси, коксигодии, ишијалгии, фиброзитис, фасцитиси и сите патоанатомски промени на слабинско-крстни регии означени со аналогни термини не се опфатени со осигурување.

XIII КАРЛИЦА

88. Повеќекратно кршење на карлицата со тешка деформација или денивелација на сакроилијакалните зглобови или симфиза

89. Симфизиолиза со дислокација во хоризонтална и/или вертикална рамнина:	30%
---	-----

а). големина до 2 см	5%
б). големина преку 2 см	10%

90. Кршење на една црвена коска санирана со дислокација

91. Кршење на двете црвени коски санирани со дислокација

92. Кршење на срамната или седишната коска санирано со дислокација

93. Кршење на 2 коски: срамната, седишната или срамната и седишната, со дислокација

94. Кршење на крсната коска, санирана со дислокација

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. За кршење на коските на карлицата што зараснале без дислокација и без објективни функционални пречки не се одредува инвалидитет.

2. За скршеница на тртната коска не се определува инвалидитет.

3. За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ-снимки на увид.

XIV РАЦЕ

95. Загуба на двете раце или шепа	100%
96. Загуба на раката од рамото (ексартхулација)	70%
97. Загуба на раката во подрачјето на надлактицата	65%
98. Загуба на раката под лакотот со задржана функција на лакотот	60%
99. Загуба на шепа	55%
100. Загуба на сите прсти:	
а). на двете шепа	100%
б). на едната шепа	45%
101. Загуба на палец	15%
102. Загуба на показалец	10%
103. Загуба на среден, домал и на мал прст:	
а). среден	7%
б). домал или мал, за секој прст	3%
104. Загуба на метакарпалните коски на палецот	6%
105. Загуба на метакарпалните коски на показалец	4%
106. Загуба на метакарпалните коски на средниот, домалиот и на малиот прст, за секоја коска	2%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За загуба на еден член на палецот се одредува половина, а за загуба на еден член од другите прсти се определува трети-на од инвалидитетот определен за соодветниот прст.

Делумната загуба на коскениот дел од членчето се оценува како потполна загуба на членчето.

За загуба на јагодица од прстот се определува 1/2 од инвалидитетот определен за загуба на член.

НАДЛАКТИЦА

107. Потполна вкочанетост на рамениот зглоб во функционално неповолна положба (абдукција од 20 до 40 степени)

108. Намалена подвижност на зглобот на рамото по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ, и со ограничена функција на зглобот:

а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	4%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	8%

* елевација со слободна лопатка	(0-180 степени)
антефлексija со фиксирана лопатка	(0-90 степени)
Ретрофлексija со фиксирана лопатка	(0-50 степени)
абдукција со фиксирана лопатка	(0-90 степени)
внатрешна ротација	(0-85 степени)
надворешна ротација	(0-90 степени)

109. Клучна коска:

а). неправилно зарастено кршење на клучната коска

110. Потполно исчашување на акромиоклавикуларниот или стерноклавикуларниот зглоб рендгенски верифицирано

111. Ендопротеза на рамениот зглоб

112. Хроничен остеомиелитис на коските на горните екстремитети со посттрауматска фистула

113. Парализа на нервот аксесорисус

114. Парализа на брахијалниот плексус

115. Делумна парализа на брахијалниот плексус (ЕРБ или КУМПКЕ)

116. Парализа на аксиларниот нерв

117. Парализа на радијалниот нерв

118. Парализа на нервот медианус

119. Парализа на нервот улнарис

120. Парализа на два нерва од едната рака

121. Парализа на три нерва од едната рака

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Пареза на нервите се одредува максимално до 2/3 од инвалидитетот определен за парализа на соодветниот нерв.

За случаите што спаѓаат под точките од 113 до 121 инвалидитет се определува по завршеното лекување, но не пред две години по повредата со задолжителна верификација со

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

ЕМГ, не постара од 3 месеци.

ниот, домалиот или на малиот прст

1%

ПОДЛАКТНИЦА

122. Потполна вкочанетост на зглобот на лакотот во функционално поволна положба од 100 до 140 степени	15%
123. Потполна вкочанетост на зглобот на лакотот во функционално неповолна положба	25%
124. Намалена подвижност на зглобот на лакотот по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ, и со ограничена функција на зглобот:	
а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	4%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	8%
* екстензија	(0 степени)
флексија	(145 степени)
125. Намалена ротација на подлактицата (пронација и супинација) по скршеница во предел на лакотот, верифицирана со РТГ	2%
126. Разлабавен зглоб на лакотот - осцилација на движење во попречна насока повеќе од 20 степени	5%
127. Анкилоза на подлактицата во супинација	25%
128. Анкилоза на подлактицата во средна положба	15%
129. Анкилоза на подлактицата во пронација	20%
130. Анкилоза на рачниот зглоб:	
а). во положба на екстензија	15%
б). во оската на подлактицата	20%
в). во положба на флексија	30%
131. Новиот текст на точката 131 гласи: "Намалена подвижност на рачниот зглоб по скршеница на зглобните тела, докажана со РТГм и со ограничена функција на зглобот:	
а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	3%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	6%
* воларна флексија	(0-90 степени)
дорзална флексија	(0-70 степени)
улнарна девијација	(0-55 степени)
радијална девијација	(0-25 степени)
132. Ендопротеза на чунестата коска и/или ослинатум (месечеста коска)	15%

ПРСТИ

133. Потполна вкочанетост на сите прсти од едната рака	40%
134. Потполна вкочанетост на целиот палец	12%
135. Потполна вкочанетост на целиот показалец	9%
136. Потполна вкочанетост на средниот, домалиот и на малиот прст:	
а). целиот среден прст	5%
б). домалиот или малиот прст, за секој прст посебно	2%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. За потполна вкочанетост на еден зглоб на палецот се определува половина, а за потполна вкочанетост на еден зглоб на другите прсти се определува третина од инвалидитетот определен за загуба на тој прст.	
2. Збирот на процентот на вкочанетост на одделни зглобови на еден прст не може да биде поголем од процентот определен за потполна вкочанетост на тој прст.	
3. Вкупниот инвалидитет за повреда на прстите не може да изнесува повеќе од инвалидитетот за загуба на шепа.	
4. За последиците од повреда на прстите инвалидитетот се одредува без примена на начелото од точката 5 од општите одредби на табелата на инвалидитет.	
137. Неправилно зараснато скршување на метакарпална коска (скршеница зарасната со дислокација што влијае на функцијата на зглобот)	1%
138. Намалена подвижност на дисталниот, средниот или проксималниот зглоб на палецот	5%
139. Намалена подвижност на одделни зглобови на показалецот	2%
140. Намалена подвижност на одделни зглобови на сред-	

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Вкупниот инвалидитет по точките 138, 139 и 140 не може да изнесува повеќе од инвалидитетот за потполна вкочанетост на истиот прст.	
2. За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ-снимки на увид.	

XV НОЗЕ

141. Загуба на двете натколеници	100%
142. Ексартикулација на нога во колк	70%
143. Загуба на натколеница во горната третина, осакатениот бут неповолен за протеза	60%
144. Загуба на натколеница под горната третина	50%
145. Загуба на двете потколеници, осакатени делови поволни за протеза	80%
146. Загуба на потколеница, осакатениот дел под 6 см	45%
147. Загуба на потколеница, осакатениот дел преку 6 см	40%
148. Загуба на двете стапала	80%
149. Загуба на едно стапало	35%
150. Загуба на стапало во Шопартова линија	35%
151. Загуба на стапало во Лисфранова линија	30%
152. Трансметатарзална ампулација	25%
153. Загуба на првата или на петтата метатарзална коска	5%
154. Загуба на втората, третата и на четвртата метатарзална коска, за секоја посебно	3%
155. Загуба на сите прсти на стапалото на една нога	20%
156. Загуба на палецот на стапалото:	
а). загуба на крајното членче на палецот	5%
б). загуба на целиот палец	10%
157. Загуба на целите други прсти на ногата, за секој прст посебно	2,5%
158. Делумна загуба на другите прсти на ногата, за секој прст посебно	1%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Вкочанетоста на интерфалангеалните зглобови на другите прсти во испружена положба или намалената подвижност на овие зглобови не претставува инвалидитет.	
159. Потполна вкочанетост на колкот во функционално поволна положба	30%
160. Потполна вкочанетост на колкот во функционално неповолна положба	40%
161. Потполна вкочанетост на двата колка	70%
162. Намалена подвижност на зглобот на колкот по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ, и со ограничена функција на зглобот:	
а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%
* флексија со испружено колено	(0-80 степени)
флексија со свиткано колено	(0-110 степени)
екстензија	(0-20 степени)
абдукција	(0-45 степени)
адукција	(0-30 степени)
внатрешна ротација	(0-45 степени)
надворешна ротација	(0-45 степени)
163. Ендопротеза на колкот	30%
164. Неправилно зараснато кршење на бутната коска со ангулација во варус, валгус позиција:	
а). од 10 до 20 степени	10%
б). над 20 степени	15%
165. Хроничен остеомиелитис на коските на долните екстремитети со посттравматска фистула	10%
166. Скратување на ногата поради кршење:	
а). од 4,1 до 6 см	15%
б). преку 6 см	20%
167. Вкочанетост на коленото:	
а). во функционално поволна положба (до 10 степени флек-	

ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

сија)	25%
б). во функционално неповолна положба	35%
168. Намалена подвижност на зглобот на коленото по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ, и со ограничена функција на зглобот:	
а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%
* екстензија	(0 степени)
флексија	(0-130 степени)
169. Разнишаност на коленото по целосна руптура на предниот вкрстен лигамент, верифицирано со магнетна резонанција*, со потреба од постојано носење на ортопедско помагало	5%
* се исклучуваат сите повреди на коленото по кои е направена оперативна интервенција на лигаментопластика на предниот вкрстен лигамент, парцијалните руптури, повреди на колатерални лигаменти и капсулата на зглобот	

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За псевдоартроза на бедрената коска и на вратот на бедрената коска не се одредува инвалидитет.

170. Ендопротеза на коленото	20%
171. Слободно зглобно тело поради повреда	3%
172. Функционални пречки по отстранување на чашката:	
а). парцијално отстранета чашка	5%
б). тотално отстранета чашка	15%
173. Неправилно зараснато кршење на потколеницата со валгус, варус или рекурвстум деформација, компарирано со здравата потколеница, преку 15 степени	10%
174. Анкилоза на отскочниот зглоб во функционално поволна положба (5-10 степени плантарна флексија)	10%
175. Анкилоза на отскочниот зглоб во функционално неповолна положба	25%
176. Намалена подвижност на отскочниот зглоб по скршеница на зглобните тела, докажана со РТГ, и со ограничена функција на зглобот:	
а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	3%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	6%
* дорзална флексија	(0-25 степени)
плантарна флексија	(0-30 степени)
инверзија	(0-25 степени)
еверзија	(0-10 степени)
177. Ендопротеза на отскочниот зглоб	25%
178. Трауматско проширување на малеоларната, бималеоларната и на трималеоларната виљушка на стапалото, компарирано со здравото стапало	5%
179. Деформација на стапалото, со скршеници на коските: пес ескаватур, пес плановалгус, пес варус, пес еквинус во силен степен	5%
180. Деформација на калканеусот по компресивно кршење	5%
181. Деформација на талусот по кршење со деформиращка артроза	5%
182. Деформација на метатарзус по скршеница на метатарзални коски, за секоја метатарзална коска	1% до 5%
183. Потполна вкочанетост на основниот или на крајниот зглоб на палецот на стапалото	2%
184. Големи белези на петицата или на табанот по повреда на меките делови со површина преку 1/2 од табанот	5%
185. Парализа на ишијадичниот нерв	40%
186. Парализа на феморалниот нерв	30%
187. Парализа на тибиијалниот нерв	25%
188. Парализа на перонеалниот нерв	25%
189. Парализа на глутеалниот нерв	10%

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. За пареза на нервите на нозете се определува максимално до 2/3 од процентот определен за парализа на соодветниот нерв.
2. За случаите што спаѓаат во точките од 185 до 189 се определува инвалидитетот по завршеното лекување, но не порано од 2 години по повредата, со верификација со ЕМГ не

постара од 3 месеци.

3. За псевдоартроза на пателата или на тибиијата не се одредува инвалидитет.

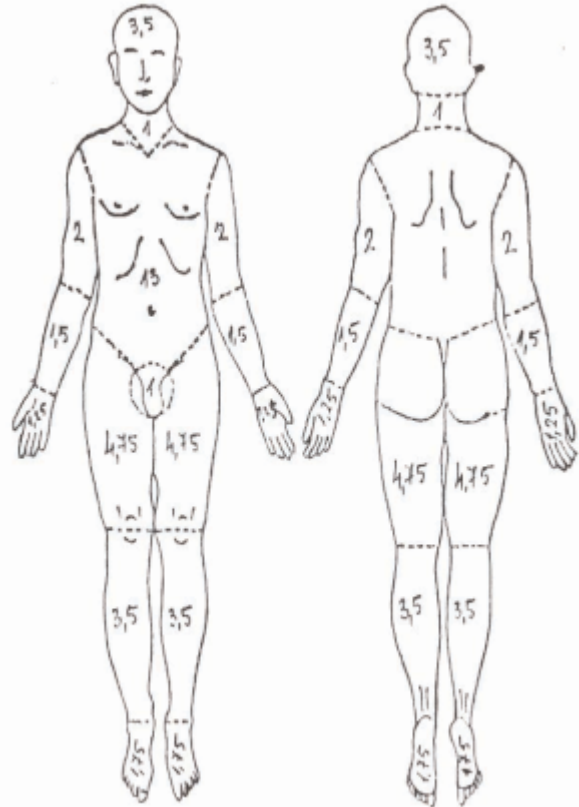
4. За оцена на инвалидитетот по сите точки од оваа глава, освен за повредите на нерви и на меките делови, осигуреникот е должен на осигурувачот да му достави РТГ-снимки на увид.

5. Дисторзии на зглобовите не се опфатени со осигурување.

6. Не се одредува инвалидитет за оштетување и/или оперативно отстранување на менискус.

7. Не се одредува инвалидитет за нестабилност на коленото што е последица на оперативно отстранување на менискус.

Оценка на изгореници според Валасовото правило

Оценка на изгореници според Валасовото правило:

Правило за деветка

- врат и глава	9%	- предна страна на тело	2 X 9%
- рака	9%	- задна страна на тело	2 X 9%
- нога	2 X 9%	- перинеум и генитални органи	1%

Бр.02-1297/3-19
10.02.2016 година

Претседател на Управен одбор

Бошко Андов